

Sygn. akt VI U 879/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2018 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Janusz Madej

Protokolant st. sekr. sądowy Dorota Hańc

po rozpoznaniu w dniu 2 października 2018 r. w Bydgoszczy na rozprawie

odwołania: K. O.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 13 lutego 2015 r., znak: (...)

w sprawie: K. O.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o rentę rodzinną

I zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje K. O. prawo do renty rodzinnej od dnia (...);

II nie stwierdza odpowiedzialności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Na oryginale właściwy podpis.

Sygn. akt VI U 879/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 lutego 2015r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił prawa do renty rodzinnej po zmarłym B. O. dla H. O. oraz K. O.. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że zmarły ubezpieczony nie spełniał warunku posiadania wymaganego okresu ubezpieczenia w 10- leciu poprzedzającym śmierć. Zmarły ubezpieczony w ostatnim 10 -leciu przed zgonem, tj. od 4 października 2004r. do (...) posiadał udowodnione 4 lata 8 miesięcy i 19 dni okresów ubezpieczenia. Ogólny staż ubezpieczeniowy zmarłego wyniósł 21 lat 10 miesięcy i 8 dni. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie zaliczył do ogólnego stażu okresu od 1 lutego 1994r. do 30 września 1996r. zatrudnienia w firmie (...) ponieważ, jak wskazano w uzasadnieniu decyzji, pracodawca ten zatrudniał pracowników od października 1996r.

Odwołanie od tej decyzji złożyła wdowa po zmarłym ubezpieczonym- H. O. - działając w swoim imieniu oraz w imieniu małoletniego syna K. O. (urodzonego (...)) jako jego przedstawiciel ustawowy. Odwołująca zaskarżyła decyzję w całości i wniosła o jej zmianę poprzez przyznanie jej i synowi prawa do renty rodzinnej. Wskazała, że organ rentowy w sposób nieuprawniony nie zaliczył do stażu ubezpieczeniowego jej zmarłego męża okresu zatrudnienia od 1 lutego 1994r. do 30 września 1996r. w firmie (...), gdyż zmarły w tym okresie faktycznie pracował u tego pracodawcy. Zdaniem odwołującej zaliczenie tych lat pracy spowodowałoby, że zmarły spełniałby warunki stażowe do przyznania mu renty

z tytułu całkowitej niezdolności do pracy, a tym samym, spełnione byłyby warunki do przyznania jej i synowi renty rodzinnej.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji. Wskazał, że ostateczne ubezpieczenie zmarłego ustало 8 stycznia 2011r.

Postanowieniem z dnia 8 grudnia 2015r. Sąd zobowiązał organ rentowy do wyjaśnienia, w jakiej dacie musiałyby powstać częściowa bądź całkowita niezdolność zmarłego ubezpieczonego B. O. do pracy, aby spełniał on warunki nabycia prawa do renty o których mowa w art. 57 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z funduszu ubezpieczeń społecznych.

W piśmie procesowym z dnia 11 stycznia 2016r. Organ rentowy wskazał, że częściowa niezdolność do pracy B. O. winna powstać przed datą 7 lipca 2012r. tj. w ciągu 18 miesięcy od ostatniego ubezpieczenia. Na tę datę zmarły udokumentował 6 lat 11 miesięcy i 15 dni.

W piśmie procesowym z dnia 17 marca 2016r. pełnomocnik strony odwołującej oświadczył, że jedyną osobą uprawnioną do renty rodzinnej po zmarłym B. O. jest małoletni K. O..

Natomiast na rozprawie w dniu 5 kwietnia 2016r. przedstawiciel ustawowy K. O.- jego matka zmieniła żądanie odwołania, domagając się zmiany zaskarżonej decyzji poprzez przyznanie prawa do renty rodzinnej wyłącznie swojemu synowi K. O..

Postanowieniem z dnia 25 lipca 2016r. Sąd dopuścił dowód z opinii zespołu biegłych lekarzy sądowych psychiatry i psychologa na okoliczność, czy B. O. zmarły w dniu (...) stał się niezdolny do pracy całkowicie lub częściowo przed datą zgonu.

W opinii z dnia 14 października 2016r. biegła psycholog i biegła psychiatra stwierdziły, że B. O. był całkowicie niezdolny do pracy od 27 lipca 2014r. tj. od dnia, w którym lekarz rodzinny rozpoznał u niego epizod depresyjny i skierował go do psychiatry.

W piśmie procesowym z dnia 5 grudnia 2016r. pełnomocnik odwołującego wniósł o wydanie opinii uzupełniającej na okoliczność, że zmarły był częściowo niezdolny do pracy przed 8 lipca 2012r. oraz o dopuszczenie dowodu z przesłuchania świadków- lekarzy zmarłego oraz jego żony na okoliczność jego stanu zdrowia w tym okresie.

Postanowieniem z dnia 5 maja 2017r., po przeprowadzeniu dowodu z zeznań zawnioskowanych przez stronę powodową świadków, Sąd dopuścił dowód z opinii uzupełniającej biegłych psychiatry i psychologa na okoliczność, czy zeznania świadków, jak również dodatkowa dokumentacja w postaci recept przepisywanych przez R. B. B. O. oraz ponowna analiza zebranej w sprawie dokumentacji medycznej wpływają na ustalenia i wnioski pisemnej opinii biegłych z dnia 14.10.2016r.

W opinii uzupełniającej dnia 27 czerwca 2017r. biegłe psycholog i psychiatra podtrzymały swoje ustalenia zawarte w opinii głównej. Wskazały dodatkowo, że biorąc pod uwagę zeznania żony ubezpieczonego można przyjąć, że ubezpieczony był częściowo niezdolny do pracy od 1 stycznia 2014r., ale brak jest przesłanek, aby stwierdzić, że był częściowo niezdolny do pracy już przed 8 lipca 2012r.

Postanowieniem wydanym na rozprawie w dniu 26 października 2017r. Sąd na podstawie art. 477 § 4 k.p.c. zobowiązał organ rentowy do uzupełnienia istotnych braków w materiale dowodowym poprzez przeprowadzenie postępowania orzeczniczego przed Lekarzem Orzecznikiem ZUS i ewentualnie przed Komisją Lekarską ZUS - w przypadku wniesienia sprzeciwu - w celu ustalenia czy B. O. przed datą śmierci był częściowo bądź całkowicie niezdolny do pracy i w jakich datach.

W decyzji z dnia 5 stycznia 2018r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił ponownie prawa do renty rodzinnej K. O. po zmarłym B. O. wskazując, że wprawdzie Lekarz Orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 27 listopada

2017r. stwierdził, że zmarły ubezpieczony był całkowicie niezdolny do pracy od dnia 27 lipca 2014r., jednak w okresie 10 lat poprzedzających powstanie całkowitej niezdolności zmarły ubezpieczony posiadał jedynie 4 lata 10 miesięcy i 8 dni okresów ubezpieczeniowych przy ogólnym stażu wynoszącym 21 lat 10 miesięcy i 8 dni.

W piśmie procesowym dnia 25 stycznia 2018r. Organ rentowy wskazał, że hipotetyczne przesunięcie daty początkowej całkowitej niezdolności ubezpieczonego do pracy na dzień 22 czerwca 2014r. spowodowałoby, że w okresie 10-letnia poprzedzającego ten dzień zmarły ubezpieczony legitymowałby się 5 letnimi okresami składkowymi i nieskładkowymi.

Postanowieniem z dnia 21 lutego 2018r. Sąd dopuścił dowód z opinii drugiego zespołu biegłych w składzie psychiatra i psycholog na okoliczność ustalania, czy zmarły w dniu (...) B. O. przed datą zgonu był całkowicie niezdolny do pracy i ewentualnie od jakiej daty, jak również czy był częściowo niezdolny do pracy- czy całkowita niezdolność do pracy występowała u B. O. już w dniu 22 czerwca 2014 r. oraz czy biegli sądowi zgadzają się z opiniami pierwszego zespołu biegłych sądowych z dnia 14 października 2016 r. oraz z dnia 27 czerwca 2017 r. oraz z wyjaśnieniami tych biegłych złożonymi na rozprawie, iż całkowita niezdolność do pracy B. O. powstała najwcześniej 27 lipca 2014 r., a jego częściowa niezdolność powstała od 1 stycznia 2014 r.

W opinii z dnia 19 marca 2018r. drugi zespół biegłych w składzie psychiatra i psycholog stwierdziły, że zmarły B. O. przed datą zgonu był całkowicie niezdolny do pracy, a niezdolność ta powstała co najmniej w dacie 22 czerwca 2014r.

W piśmie procesowym z dnia 18 lipca 2018r. organ rentowy wskazał, że nie zgłasza zastrzeżeń co do opinii drugiego zespołu biegłych. Natomiast w piśmie z dnia 16 sierpnia 2018r. organ ten stwierdził, że przy uwzględnieniu jako daty początkowej całkowitej niezdolności do pracy ubezpieczonego dnia 22 czerwca 2014r., zmarły ubezpieczony spełniałby przesłanki nabycia prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Wskazał również, że aby syn zmarłego K. O. mógł nabyć prawo do renty rodzinnej po zmarłym ojcu po 16 roku życia konieczne jest przedstawianie przezeń zaświadczenia o kontynuowaniu nauki w szkole.

W dniu 21 września 2018r. pełnomocnik odwołującego złożył do akt zaświadczenie z dnia 19 września 2018r. wydane przez Dyrektora Zespołu Szkół nr (...) - Gimnazjum nr (...) w B., że K. O. był uczniem Gimnazjum nr (...) nieprzerwanie od 3 września 2012r. do 31 sierpnia 2015r. oraz zaświadczenie z dnia 19 września 2018r. z Zespołu Szkół Gastronomicznych im. (...) w B., że K. O. jest uczniem Technikum Gastronomicznego nr (...) w B. od 1 września 2015r. do chwili obecnej, a przewidywany termin ukończenia szkoły zgodnie z programem to 31 sierpnia 2019r.

Na rozprawie w dniu 2 października 2018r. odwołujący oświadczył, że zatwierdza wszystkie czynności procesowe dokonane przez profesjonalnego pełnomocnika adwokata A. H. począwszy od 24 marca 2017r, to jest od dnia, w którym odwołujący osiągnął pełnoletniość. Złożył również do akt pełnomocnictwo procesowe udzielone temu adwokatowi w dniu 2 października 2018r.

Pełnomocnik organu rentowego wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie odwołującemu renty rodzinnej po zmarłym ojcu od dnia (...)

Pełnomocnik odwołującego również wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie odwołującemu renty rodzinnej po zmarłym ojcu od dnia (...)

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczony B. O. zmarł (...), pozostawiając żonę oraz nieletniego syna K. O., który w chwili śmierci ojca miał 15 lat.

Okoliczności niesporne

K. O., reprezentowany przez przedstawiciela ustawowego- matkę H. O., złożył w organie rentowym wniosek o przyznanie mu prawa do renty rodzinnej po zmarłym ojcu. K. O. był uczniem Gimnazjum nr (...) nieprzerwanie od 3 września 2012r. do 31 sierpnia 2015r., a począwszy od 1 września 2015r. do chwili obecnej jest uczniem Technikum Gastronomicznego nr(...) w B..

Dowód: wniosek o rentę- k. 1-2 akt ZUS, zaświadczenia z dnia 19 września 2018r- k. 215-316

B. O., ojciec odwołującego, zmarł w wieku 49 lat. Była to śmierć samobójcza. W wieku 39 lat zachorował na depresję, i wówczas podjął leczenie w prywatnym gabinecie psychiatrycznym. Dwie wizyty odbył u lekarza R. B. następnie przez okres 7 miesięcy leczył się w (...) na ul. (...) w B.. Po tym okresie zmarły zrezygnował z kontynuowania leczenia, twierdząc, że przepisane leki mu szkodzą. Ubezpieczony do 22 czerwca 2010r. pracował w Zakładzie Produkcyjnym (...) w B. prowadzonym przez E. W. (1). Stosunek pracy ustał w wyniku wypowiedzenia dokonanego przez pracodawcę, ponieważ B. O. był niewydolny w pracy akordowej. Od tamtego czasu B. O., aż do śmierci był osobą bezrobotną. W okresie tym ubezpieczony nie korzystał prawie w ogóle z pomocy służby zdrowia, z powodu braku zaufania do lekarzy i obawy przed skierowaniem do szpitala psychiatrycznego. Jego stan psychiczny był w tym czasie labilny. Kłócił się z dziećmi, z żoną. Na przełomie 2013 i 2014r. pojawiały się pierwsze objawy nawrotu choroby psychicznej. Wówczas ubezpieczony w rozmowach z żoną wskazywał na kłopoty ze snem oraz trudności z samym sobą. W maju 2014r. ubezpieczony czuł się już bardzo źle. W dniu 26 czerwca 2014r. B. O. zgłosił się do lekarza POZ ze skargami na trwające od dłuższego czasu zaburzenia snu i otrzymał hydroxizinę, a następnie pojawił się w przychodni 2 razy w lipcu 2014r., kiedy to lekarz prowadzący rozpoznał epizod depresyjny i skierował go do (...) w celu podjęcia specjalistycznego leczenia.

Dowód: dokumentacja medyczna z leczenia ubezpieczonego w PZP oraz w POZ- k. 83 oraz 104-105 akt sprawy, dowód z przesłuchania świadków H. O., oraz świadka M. Z.- zapis AV na płycie CDo k. 170 akt.

Zmarły ubezpieczony B. O. był całkowicie niezdolny do pracy co najmniej od 22 czerwca 2014r. Przyczyną całkowitej niezdolności do pracy ubezpieczonego co najmniej od tej daty był ciężki epizod depresyjny w przebiegu choroby afektywnej jednobiegunowej, który zakończył się śmiercią samobójczą ubezpieczonego w dniu (...)

Dowód: wnioski opinii drugiego zespołu biegłych z dnia 19 marca 2018r.- k . 287 -291 akt sprawy

W dziesięcioleciu poprzedzającym datę powstania całkowitej niezdolności do pracy tj. w okresie od 22 czerwca 2004r. do 22 czerwca 2014r. zmarły ubezpieczony posiadał 5 lat stażu ubezpieczeniowego.

Bezsporne, nadto oświadczenie organu rentowego w piśmie z dnia 25 stycznia 2018r.- k . 262 akt.

Ogólny staż ubezpieczeniowy zmarłego B. O. na dzień 22 czerwca 2014r. wynosił: 25 lat i 3 miesiące.

Dowód: Świadczenia pracy w aktach organu rentowego, w tym świadectwo pracy z dnia 23 czerwca 1997r. wydane przez Przedsiębiorstwo Produkcyjno- Handlowo- usługowego (...) E. W. – k. 21 akt organu rentowego.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o powołane dokumenty, w tym świadectwo pracy zmarłego ubezpieczonego z dnia 23 czerwca 1997r. zaświadczenia, że odwołujący K. O. kontynuuje naukę w szkole średniej oraz dokumentację medyczną zmarłego ubezpieczonego znajdujące się w aktach sprawy oraz aktach organu rentowego. W przeważającej części powołane dokumenty nie były kwestionowane przez strony i Sąd również uznał je za wiarygodne. W toku postępowania administracyjnego ZUS zakwestionował treść świadectwa pracy zmarłego ubezpieczonego z dnia 23 czerwca 1997r., nie uwzględniając wskazanego tam okresu zatrudnienia ubezpieczonego do ogólnego stażu ubezpieczeniowego. Sąd Okręgowy treść tego dokumentu uwzględnił, co pozwoliło na poczynienie ustaleń, że ogólny staż ubezpieczeniowy zmarłego wynosił ponad 25 lat. Sąd Okręgowy stwierdza, że nieuprawniony był wniosek ZUS, o niemożności zaliczenia okresu zatrudnienia ubezpieczonego w firmie (...) do ogólnego stażu ubezpieczeniowego jedynie z tego względu - wedle lakonicznego sformułowania Zakładu zawartego w zaskarżonej decyzji- że „zakład zatrudniał pracowników od października 1996r.”. Świadectwo pracy znajdujące się w aktach organu rentowego jest dowodem na to, że zmarły ubezpieczony w okresie wskazanym w treści tego dokumentu pozostawał w stosunku pracy. W braku dowodów przeciwnych, nie było podstaw do nieuwzględniania treści tego dokumentu. Nadto wskazać należy, że z punktu widzenia prawa ubezpieczeniowego nie ma znaczenia samo zgłoszenie do ubezpieczeń, które ma charakter czynności prawno- technicznej. (wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w B. z dnia 23 maja 2007 r.

II SA/Bd 227/07). Natomiast zatrudnienie pracownicze kreuje z mocy prawa skutek w postaci objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem społecznym. Skoro ubezpieczony był pracownikiem, podlegał z mocy prawa ubezpieczeniu.

Ustalenia dotyczące stanu faktycznego orzekający Sąd poczynił również w oparciu o treść zeznań przesłuchanych świadków oraz opinię II zespołu biegłych psychiatry i psychologa wydaną w dniu 19 marca 2018r. Zeznania świadków H. O. i lekarza zmarłego ubezpieczonego M. Z. były przekonujące, jasne i korelowały z zapisami dokumentacji medycznej uzyskanej z poradni POZ ubezpieczonego. To m.in. na ich podstawie opiniowały biegłe. Jeśli zaś chodzi o opinię drugiego zespołu biegłych, która stała się podstawą do ustalania daty początkowej całkowitej niezdolności do pracy ubezpieczonego stwierdzić należy, w pierwszej kolejności, że wnioski tej opinii nie były kwestionowane ani przez stronę odwołującą, ani też przez organ rentowy, który z tą opinią się zgodził. Sąd Okręgowy wskazuje w tym miejscu, że dopuszczenie dowodu z opinii drugiego zespołu biegłych było konieczne, w związku z niewystraszająco przekonującą argumentacją pierwszego zespołu odnośnie daty początkowej całkowitej niezdolności zmarłego ubezpieczonego do pracy. Sąd po analizie pierwszej opinii, jak również treści ustnych wyjaśnień złożonych na rozprawie przez biegłe sądowe U. M. i M. J. powziął wątpliwość, czy możliwie jest kategoryczne stwierdzenie, że całkowita niezdolność do pracy zmarłego, bezsprzecznie istniejąca od dnia 27 lipca 2014r., kiedy w dokumentacji medycznej formalnie poczyniono zapis o rozpoznaniu epizodu depresyjnego, nie istniała już w dniu 22 czerwca 2014r., biorąc pod uwagę okoliczność, że w okresie tym zmarły od kilku tygodni cierpiał na bezsenność i zgłaszał to lekarzowi POZ. Uwzględniając okoliczność, iż przebieg choroby w postaci epizodu depresyjnego jest długotrwały, jak również to, że epizod ten w przypadku zmarłego miał ciężki przebieg, o czym świadczy okoliczność, że ubezpieczony popełnił samobójstwo, wreszcie biorąc pod uwagę, że przesłuchiwanie przed sądem biegła psycholog i psychiatra z pierwszego zespołu nie były jednomyślne co do możliwości orzeczenia wcześniejszej daty powstania całkowitej niezdolności do pracy, Sąd Okręgowy zdecydował o dopuszczeniu dowodu z opinii kolejnego zespołu biegłych w celu kategorycznego ustalania daty początkowej całkowitej niezdolności zmarłego ubezpieczonego do pracy. Opinia wydana przez drugi zespół biegłych pozwoliła Sądowi na jednoznaczne ustalenia co do tej daty. Opinia ta również w sposób bardzo obszerny i wyczerpujący wyjaśniła, dlaczego wnioski biegłych w tym zakresie są uzasadniane. Biegłe wskazały w swej opinii, że zmarły, który pierwszy epizod depresji przeszedł w roku 2004r. nie odczuwając wówczas ulgi po zaordynowanych mu lekach, systematycznie zniechęcał się do leczenia, ekspresji objawów, generując lęk przed leczeniem, zwłaszcza specjalistycznym i szpitalnym. W związku z powyższym, biegłe stwierdziły, że nie można kategorycznie wykluczyć, aby w dacie 26.06.2014r., kiedy zmarły zgłosił w POZ trudności ze snem i zaordynowano mu lek uspokajający, doświadczał już depresji w dużym nasileniu skutkującej wówczas całkowitą niezdolnością do pracy. Biegłe sądowe drugiego zespołu - zważywszy na długotrwałe załamanie linii życiowej zmarłego (nieutrzymanie pracy zawodowej), bierność zawodową w ostatnich latach przed śmiercią, konflikty rodzinne, lęk przed lekarzami i leczeniem, a w końcu targnięcie się na własne życie - uznały, że nasilenie depresji w czerwcu 2014 roku było tak duże, że ograniczało sprawność ustroju zmarłego na poziomie całkowitej, a nie tylko częściowej niezdolności do pracy. Wskazały, że dekompensacja depresyjna musiała być już na tyle silna, że wkrótce ubezpieczony odebrał sobie życie i właśnie z perspektywy tego tragicznego wydarzenia można było ocenić, że zaburzenie depresyjne miało ciężki przebieg.

Uznając wnioski opinii drugiego zespołu biegłych za wyczerpująco uzasadnione, jak również biorąc pod uwagę okoliczność, że wnioski te nie były przez strony kwestionowane, Sąd Okręgowy w oparciu o tą opinię poczynił ustalenia co do daty początkowej całkowitej niezdolności do pracy zmarłego ubezpieczonego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Biorąc pod uwagę ustalony powyżej stan faktyczny Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie ubezpieczonego okazało się uzasadnione.

Przedmiotem sporu między stronami było czy B. O. w chwili śmierci spełniał warunki wymagane do uzyskania świadczenia rentowego z tytułu niezdolności do pracy bądź emerytalnego.

Niewątpliwie renta rodzinna jest świadczeniem pochodnym od świadczenia, jakie przysługiwałoby osobie zmarłej, dlatego też w pierwszej kolejności rozpoznaniu podlega spełnienie przesłanek przez osobę zmarłą, a dopiero następnie

ustalane jest prawo do tego świadczenia członka rodziny po osobie zmarłej. Dla przyznania prawa do renty rodzinnej istotna jest kwestia posiadania przez zmarłego w chwili śmierci ustalonego prawa do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy bądź też spełnienia warunków wymaganych do uzyskania jednego z tych świadczeń. Zgodnie bowiem z art. 65 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270. – dalej ustawa emerytalna)- renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń. Przy ocenie prawa do renty przyjmuje się, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy. Na mocy art. 67 ust. 1 ustawy emerytalnej do renty rodzinnej uprawnieni są następujący członkowie rodziny spełniający warunki określone w art. 68-71: 1) dzieci własne, dzieci drugiego małżonka oraz dzieci przysposobione; 2) przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, z wyłączeniem dzieci przyjętych na wychowanie i utrzymanie w ramach rodziny zastępczej lub rodzinnego domu dziecka; 3) małżonek (wdowa i wdowiec); 4) rodzice. Zgodnie z art. 68 ust. 1 dzieci własne, dzieci drugiego małżonka i dzieci przysposobione mają prawo do renty rodzinnej: 1) do ukończenia 16 lat; 2) do ukończenia nauki w szkole, jeżeli przekroczyły 16 lat życia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia 25 lat życia, albo 3) bez względu na wiek, jeżeli stały się całkowicie niezdolne do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolne do pracy w okresie, o którym mowa w pkt 1 lub 2.

Podkreślenia wymaga, że renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje - zgodnie z art. 57 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej - ubezpieczonemu, który spełnił łącznie następujące warunki: 1) jest niezdolny do pracy; 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy; 3) niezdolność do pracy powstała we wskazanych w tym przepisie okresach albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów, przy czym przepisu art. 57 ust. 1 pkt 3 nie stosuje się do ubezpieczonego mężczyzny, który udowodnił okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat oraz jest całkowicie niezdolny do pracy. Z kolei zgodnie z brzmieniem art. 58 ust. pkt 5 ustawy emerytalnej warunek posiadania wymaganego okresu składkowego i nieskładkowego, w myśl art. 57 ust. 1 pkt 2, uważa się za spełniony, gdy ubezpieczony osiągnął okres składkowy i nieskładkowy wynoszący łącznie co najmniej 5 lat - jeżeli niezdolność do pracy powstała w wieku powyżej 30 lat. Z ustępu 2. artykułu 58 ustawy emerytalnej wynika z kolei, że okres, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, powinien przypadać w ciągu ostatniego dziesięciolecia przed zgłoszeniem wniosku o rentę lub przed dniem powstania niezdolności do pracy; do tego dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej lub renty rodzinnej.

Przenosząc powyższe rozważania prawne na grunt niniejszej sprawy, wskazać należy, że postępowanie dowodowe w sposób jednoznaczny wykazało, że zmarły B. O. w chwili śmierci posiadał łączny staż ubezpieczeniowy wynoszący 25 lat i 3 miesiące. Postępowanie dowodowe pozwoliło również na ustalenie, że zmarły był całkowicie niezdolny do pracy jeszcze przed śmiercią, tj. już co najmniej w dacie 22 czerwca 2014r., a w dziesięcioleciu przypadającym przed tą datą udowodnił posiadanie co najmniej 5 letniego stażu ubezpieczeniowego. Zatem w chwili śmierci B. O. spełniał warunki wymagane do uzyskania prawa do renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy.

Odwołujący się w sprawie niniejszej syn zmarłego- K. O. zarówno w chwili składania wniosku o rentę jak i obecnie był uprawniony w rozumieniu art. 68 ustawy emerytalnej do prawa do renty rodzinnej. Jest synem ubezpieczonego zmarłego, w chwili składania wniosku nie ukończył jeszcze 16 roku życia, a obecnie kontynuuje naukę w szkole średniej.

Biorąc powyższe pod uwagę należało stwierdzić, że odwołanie podlegało uwzględnieniu, co skutkowało zmianą zaskarżonej decyzji na podstawie art. 477¹⁴§ 2 kpc, i orzeczeniem jak w punkcie I wyroku.

Sąd w punkcie II wyroku - zgodnie z treścią art. 118 a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - orzekł z urzędu o braku odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Sąd miał na uwadze, iż przesłanka daty powstania całkowitej niezdolności zmarłego ubezpieczonego do pracy w toku postępowania przed tym sądem została ustalona wskutek przeprowadzenia dowodów z rozbieżnych opinii biegłych sądowych, którzy opinie te wydali na podstawie zeznań świadków i dokumentacji medycznej z leczenia zmarłego, do których organ rentowy postępowaniu administracyjnym

nie miał dostępu. Mając na uwadze sformalizowany przebieg postępowania przed organem rentowym, jak również występujące ograniczenia dowodowe, do ustalania spełniania przez zmarłego warunków do przyznania rety z tytułu niezdolności do pracy, a w konsekwencji- uznania, że odwołujący ma uprawnienie do renty rodzinnej po zmarłym ojcu - konieczne było przeprowadzenie postępowania dowodowego na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego na okoliczność daty powstania całkowitej niezdolności do pracy B. O..